

כיתה
א'

תפקיד לכל תלמיד

רציונל

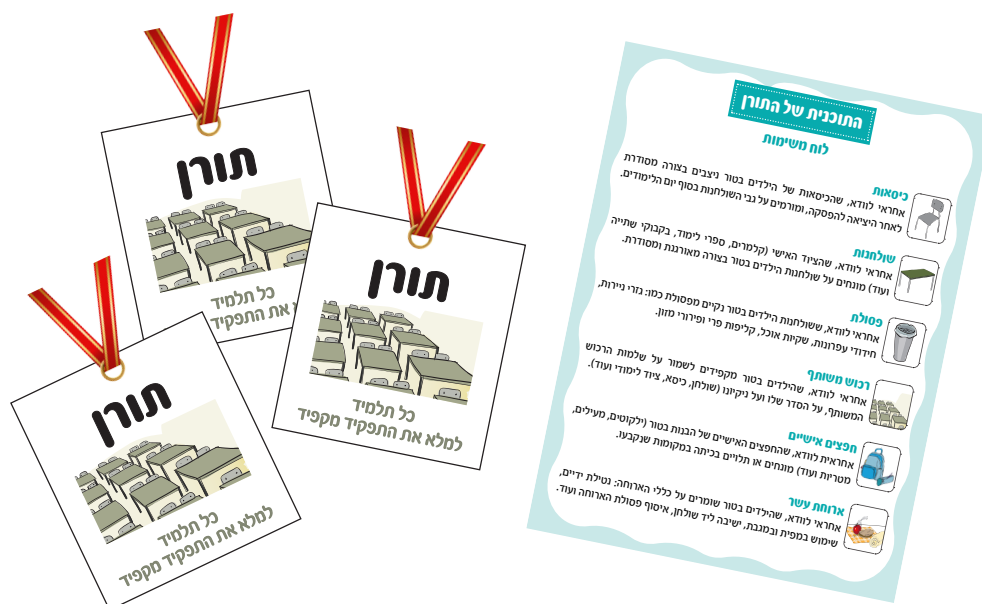
עם הכניסה לכיתה א' מתחילה קבוצת בני הגיל לתפוס מקום חשוב בחייו של התלמיד. התנסויותיו בקבוצה זו משפיעות רבות על תפיסת העצמי שלו ועל התמודדותו בחברה בעתיד. יכולתו של התלמיד להיות מעורב ומשתתף פעיל בקבוצה הינה כשירות הנלמדת ומתפתחת בדרך של התנסות מעשית במצבים רלוונטיים, וטיפוחה עשוי לתרום להשתלבות חברתית מוצלחת ולקידום האווירה הנעימה בין תלמידי הכיתה. חשוב לזמן לכל תלמיד בכיתה א' התנסות במילוי תפקיד אשר יתרום לכיתה כולה. אחת הדרכים לעשות זאת היא באמצעות מינוי תורנים. הפעילות שלפניכם כוללת תוכנית מובנית להנהגת תורנויות בכיתה ומתווה לליווי ההתנסות במילוי התפקיד.

מטרות

- העלאת המודעות לחשיבות השמירה על הסדר והניקיון בכיתה.
- בחינת תמונת המצב הכיתתית בתחום הסדר והניקיון.
- קביעת כללים והסכמות לשמירה על הסדר והניקיון בכיתה.
- בירור תרומתם של תורנים לשמירה על הסדר והניקיון.
- התנסות בפעילות יצירתית בקבוצה שבה פועל התורן תוך הקפדה על כללי הסדר והניקיון שנקבעו.

מודל ההפעלה

מהלך להיכרות עם תפקידו של התורן בתחום הסדר והניקיון.

האזינו לאשר התרחש בכיתה א' בתלמוד תורה "הלב":

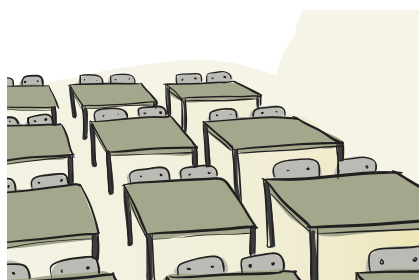
החלפת מקומות

בכיתה א' בתלמוד תורה "הלב" הודיע המחנך לילדים בסוף יום הלימודים:
"מחר נשנה את מקומות הישיבה בכיתה, וכל אחד מכם יעבור לשבת במקום אחר שבו יוכל להכיר חברים חדשים". ילדי הכיתה חזרו לבתייהם סקרניים ונרגשים.
אחר הצהריים ישב אשר בחדרו וחשב לעצמו:
"איך אסתדר במקום החדש? מעניין אילו ילדים יישבו בטור שלי? האם יהיה לי כיף ללמוד לצד החבר החדש שלי? אשב? האם ארגיש נעים

בחברתו?" אשר התחיל להתגעגע לאבי חברו לספסל ולכל הדברים שהיו מוכרים לו.
הוא נזכר, למשל, שבטור שלו היו הילדים מתארגנים לשיעורים בזריזות, הם פינו את הציוד מהשיעור הקודם והוציאו את הציוד הדרוש לשיעור החדש במהירות. הוא גם נזכר בכל הפעמים שהמורים שיבחו את בני הטור שלו על התארגנות מהירה לשיעורים, ובפעמים בהם חלק המחנך נקודות על טור מסודר - זכה הטור שלהם במירב הנקודות.
למחרת, כשהעביר המחנך מקומות, שמח אשר לראות כי הוא יושב ליד שמואל שלמד אתו במכינה. אולם הוא לא הכיר את רוב הילדים שעברו לשבת בטור שלו. הוא לא ידע אם הם מתארגנים בזריזות לשיעורים, אם הם מקפידים לשמור על ספרים בקצה השולחן, ואם הם נוהגים להשליך את הפסולת לפח.

"אני מקווה שתתרגלו במהירות למקום החדש שלכם", אמר המחנך.
אשר חשש שאולי הוא ישכח היכן המקום החדש שלו, אבל עד מהרה גילה שהמחנך הכין לכל ילד פתקית יפה עם שמו, כדי להצמידה לשולחן במקום החדש.
המחנך חילק את הכרטיסים וביקש מכל אחד מילדי הכיתה לצבוע את הכרטיס של חברו לספסל. אשר שמח לקשט את הכרטיס של שמואל, והרגיש שהם כבר קצת חברים. בסיום הפעילות עבר המחנך בין הילדים והדביק לכל ילד את הכרטיס על השולחן במקומו החדש.
אחר כך ביקש המחנך מכל אחד מבני הכיתה לומר בקול את שמו וליד מי הוא יושב, וכן באיזה טור ובאיזה שולחן, ומכל ילדי הכיתה ביקש לענות לו: "בהצלחה!"

לפני כן הזכיר המחנך את שמות הטורים, וכשהגיע תורו של אשר הוא אמר בקול רם:
"קוראים לי אשר, אני יושב ליד שמואל, בטור ג' בשולחן השני".
כשכל ילדי הכיתה איחלו לו ביחד "בהצלחה!" חייך אשר ונרגע.

שוחחו בעקבות הסיפור:

- ממה חשש אשר?
- האם, לדעתכם, רצוי להעביר מקומות מדי פעם, או שכדאי להשאיר את ילדי הכיתה במקומותיהם עד לסוף שנת הלימודים?
- מה הרגיע את אשר?
- על אילו התנהגויות שיבחו המחנך והמורים את ילדי הטור של אשר?

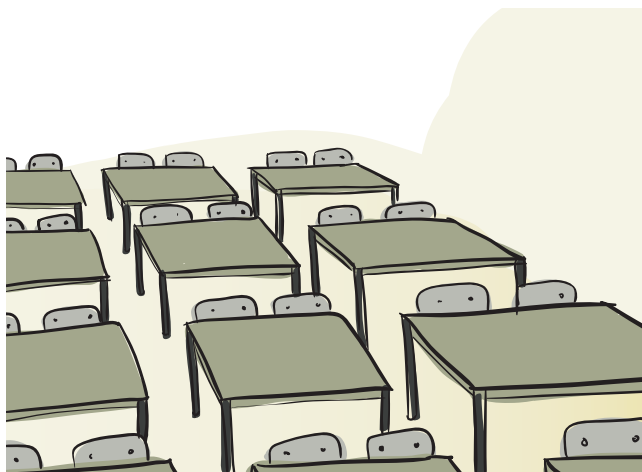
ביום למחרת, כשנכנס המחנך לכיתה, הוא שמח לראות את התלמידים יושבים מרוצים כל אחד במקומו החדש.

כשהמחנך שרטט על הלוח טבלה עם שמות הטורים, שמו הילדים לב שהם כבר שייכים לטור אחר. המחנך הציע שבכל הטורים בכיתה יקפידו הילדים לשמור על הסדר והניקיון, וכך יהיה נעים יותר ללמוד יחד. הוא העלה רעיון, שבכל יום יהיה תורן אחר בכל טור שיזכיר ויעזור לילדי הטור לשמור על הסדר והניקיון.

- מה דעתכם על הרעיון למנות תורנים בכל טור? מדוע?
- האם ברצונכם לאמץ רעיון זה גם בכיתתכם?
- תארו כיצד יסייע לכם התורן לשמור על הסדר והניקיון בטור שלכם.

כשהטור מסודר - לומדים נהדר

- החליטו, מהם כללי הסדר והניקיון שהייתם רוצים לאמץ בכיתתכם. התייחסו ל:
 - המקומות שבהם יש להניח את הציוד האישי בזמן הלמידה ובזמן היציאה להפסקה.
 - המקום שאליו יש להשליך את הפסולת.
 - החפצים שאין להניח על השולחנות בזמן השיעור.
 - האופן שבו מסודרים השולחנות והכיסאות.
- מי אחראי להקפיד על הסדר והניקיון בטורים? מדוע?

כל תלמידי הטור פועלים ביחד בשיעור

למחנך: מטרת הפעילות הבאה היא ליצור התנסות יצומה של קבוצה כאשר יש תוכן האחראי על שמירת הסדר והניקיון.
אם כן יש למנות תוכן אחד מכל טור, שיבכיר לאחריו את הכללים, ויצודד אותם לפעול על פיהם. חשוב להנחות את התלמידים כיצד למלא את תפקידם.

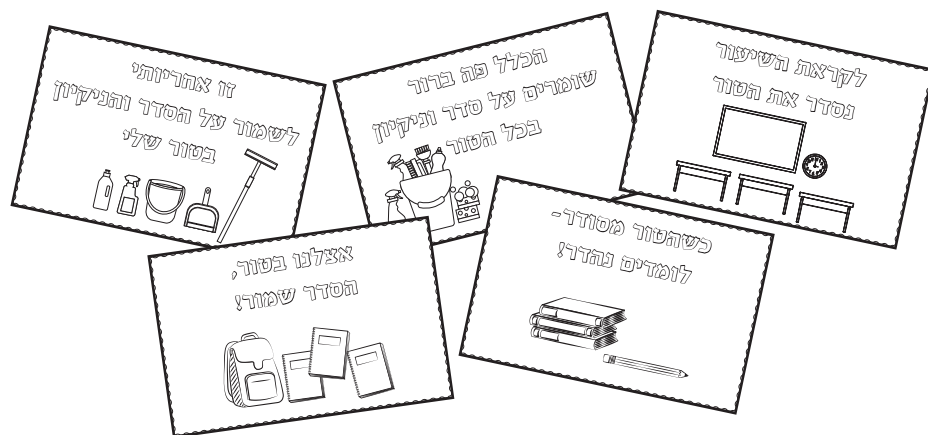
התחלקו לקבוצות על-פי הטורים שבכיתתכם. כל טור יחבר את השולחנות וייתישב סביבו.

המשימה:

צביעה וקישוט של כרזה הכוללת מסר בנושא חשיבות השמירה על הסדר והניקיון בטור בזמן ההתארגנות לעבודה בקבוצות (התארגנות לישיבה ליד שולחנות מחוברים), בזמן ביצוע המשימה ובזמן ארגון הכיתה לאחר ביצוע המשימה (ארגון הכיתה למצב של טורים).

תפקידו של תורן הטור:

להזכיר לבני הטור את כללי הסדר והניקיון שעליהם הוחלט, ולעודד אותם לפעול בהתאם לכללים בזמן הפעילות ובסיומה.

• בררו:

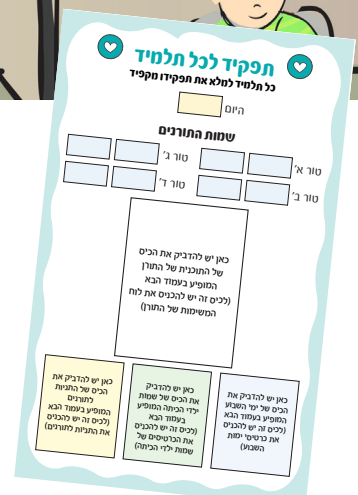
- האם כל אחד מכם הקפיד לשמור על כללי הסדר והניקיון במהלך הפעילות ואחריה? מה היה לכם קשה? מה היה קל?
- מה עשה התורן על מנת לסייע לכם לשמור על הסדר והניקיון במהלך הפעילות ואחריה? האם שיתפתם איתו פעולה?
- כיצד הרגשתם במהלך הפעילות ואחריה? מדוע?
- מה הייתם רוצים לומר, להציע או לבקש מהתורן שסייע לכם?
- מה הייתם רוצים לומר לתורן שיפעל בימים הבאים?

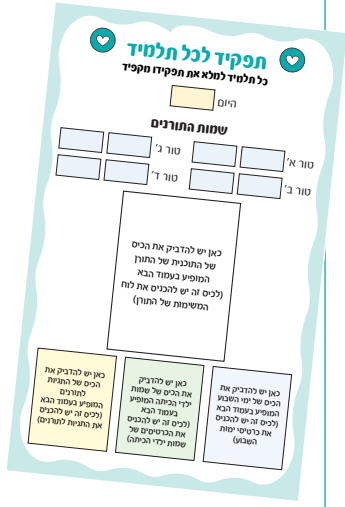
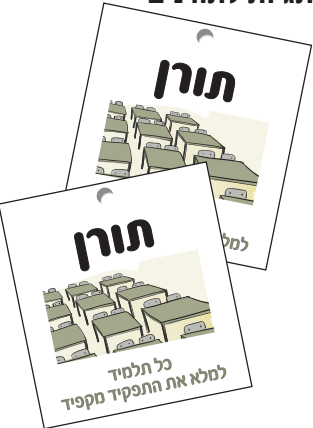

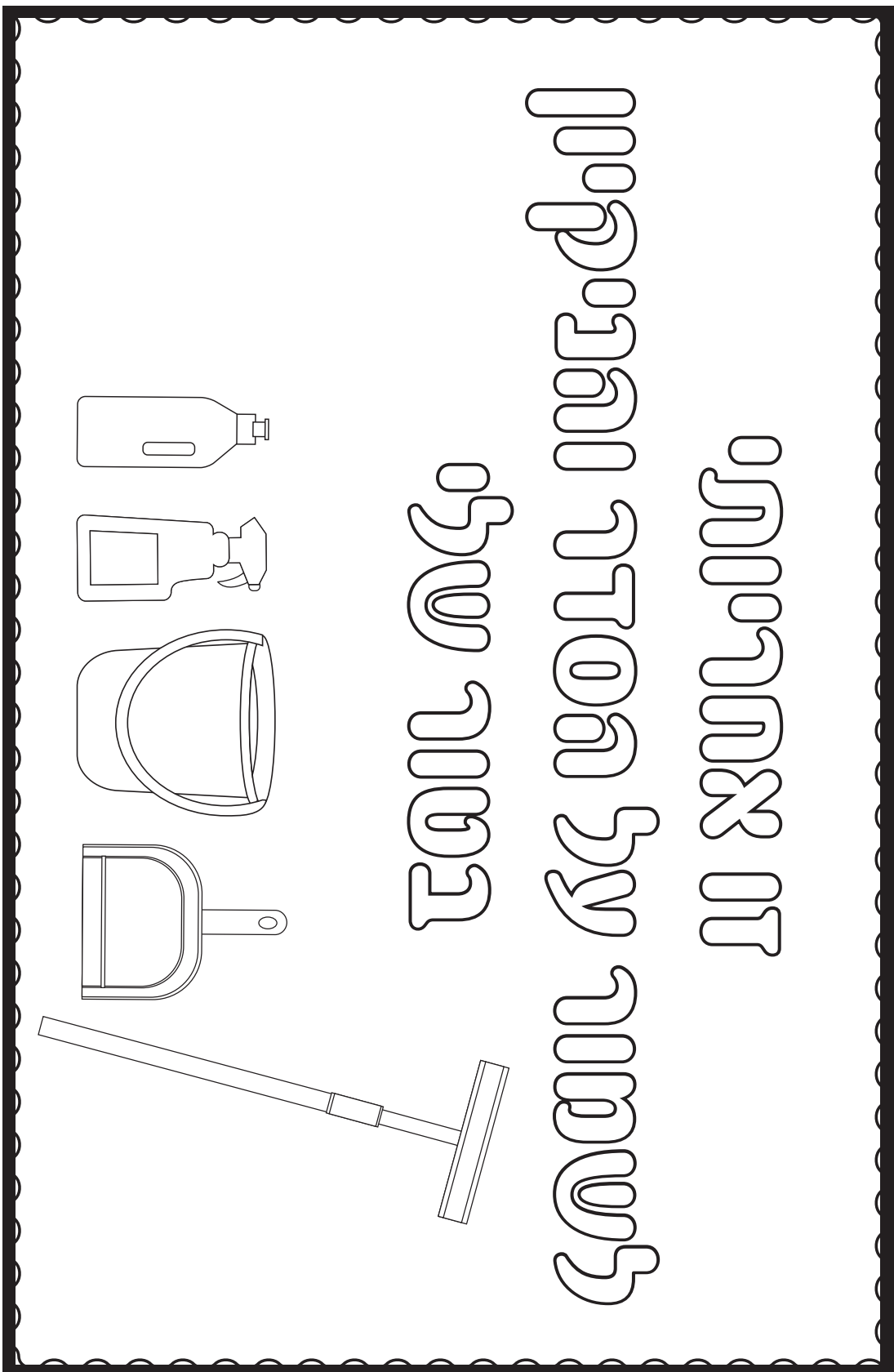
בעזרת תורן הטור הסדר יהיה שמור

מהלכה למעשה

- התבוננו בכרזה "תורן היום" ובחנו מה היא כוללת, וכיצד היא מסייעת לתורנים ולשאר בני הכיתה.
- כל אחד מהטורים יהיה אחראי בעזרת התורן על הכנת חלק מהכרזה באופן שימש את בני הכיתה לאורך כל שנת הלימודים:
- **טור א'** - הכנת הכרטיסים עם שמות ימות השבוע והכנת הכיס לשמירתם.
- **טור ב'** - הכנת הכיס לשמירת כרטיסי השמות של בני הכיתה וחלוקת הכרטיסים לבני הכיתה באמצעות התורנים, על מנת שיכתבו עליהם את שמותיהם ולאחר מכן איסוף הכרטיסים.
- **טור ג'** - הכנת הכיס לשמירת התגיות לתורנים, והכנת התגיות לשימוש (ניקוב חור בכל תגית והשחלת חוט) (על מנת שהתורנים יוכלו לענוד את התגית בקלות).
- **טור ד'** - הכנת כיס - התוכנית של התורן - בתוך הכיס יופיעו כרטיסים זהים שהתורנים יוכלו לקחת על מנת לעקוב אחר ביצוע המשימות המוטלות עליהם.

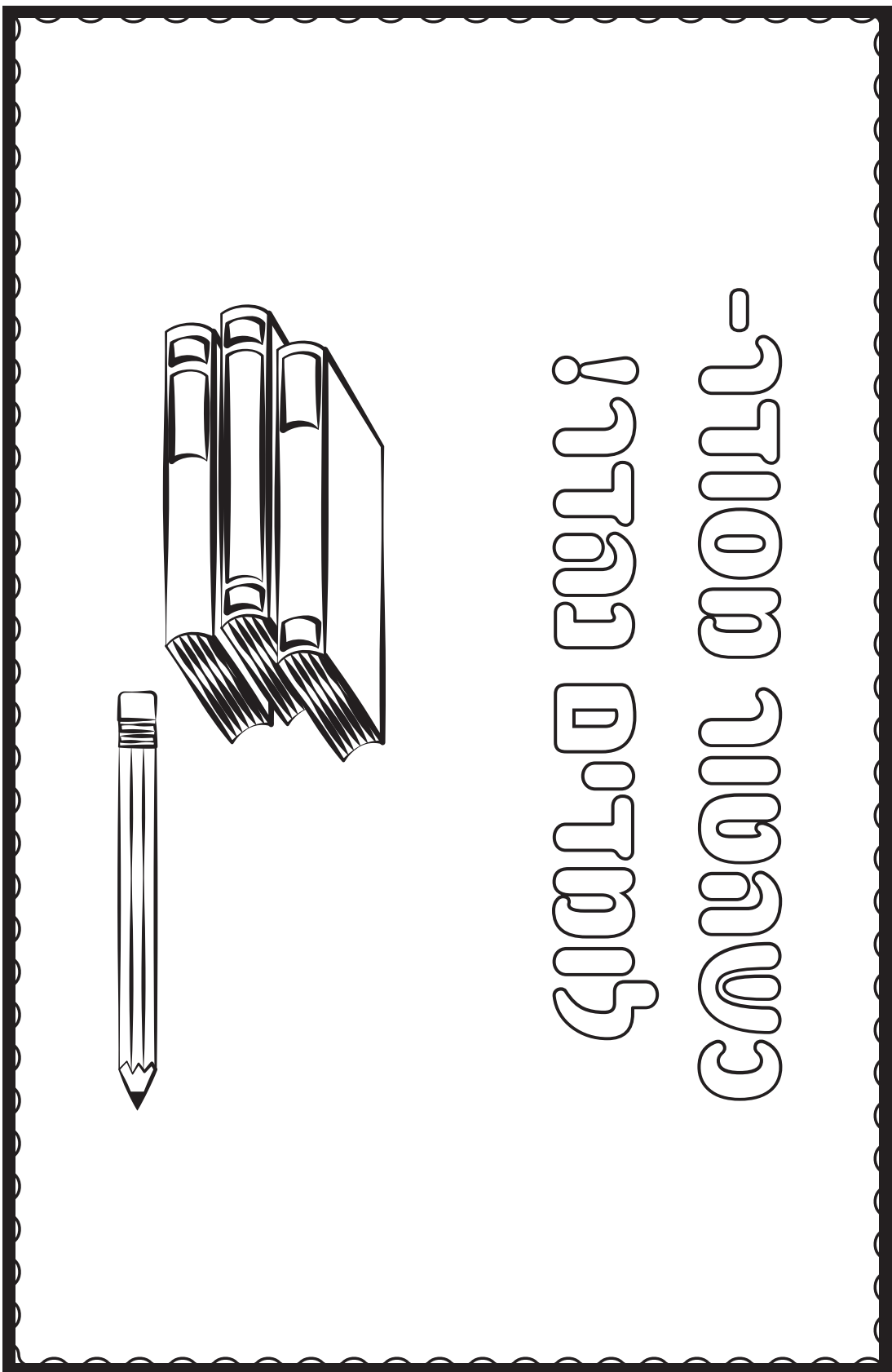
הכלי	מה כולל הכלי?	מהם השימושים האפשריים בכלי?	הארות והמלצות
"התוכנית של התורן" 	רשימת משימות בתחום הסדר והניקיון	ניתן להיעזר בכלי זה על מנת להגדיר את המשימות של התורנים ולעקוב אחר מילוי התפקיד.	בשלב הראשון של ההתנסות מומלץ לאפשר לתורני היום (תורן בכל טור) להתנסות במשימה אחת ולהוסיף בהדרגה משימות נוספות.
כרזה "תורן היום" 	כרזה המתעדכנת מדי יום.	ניתן להיעזר בכלי זה על מנת להציג את היום בשבוע ואת שמות תורני הטורים.	מומלץ לקבוע בכל טור תורן שיפעל באופן קבוע ביום מסוים בשבוע.
תגיות לתורנים 	תגית צבעונית אישית לכל לתורן	ניתן להצמיד את התגית לחולצתו של התורן, או לתלות אותה על צווארו.	מומלץ להפנות את תשומת ליבם של התורנים שענידת התגית יכולה להזכיר להם את התפקידים שבאחריותם.

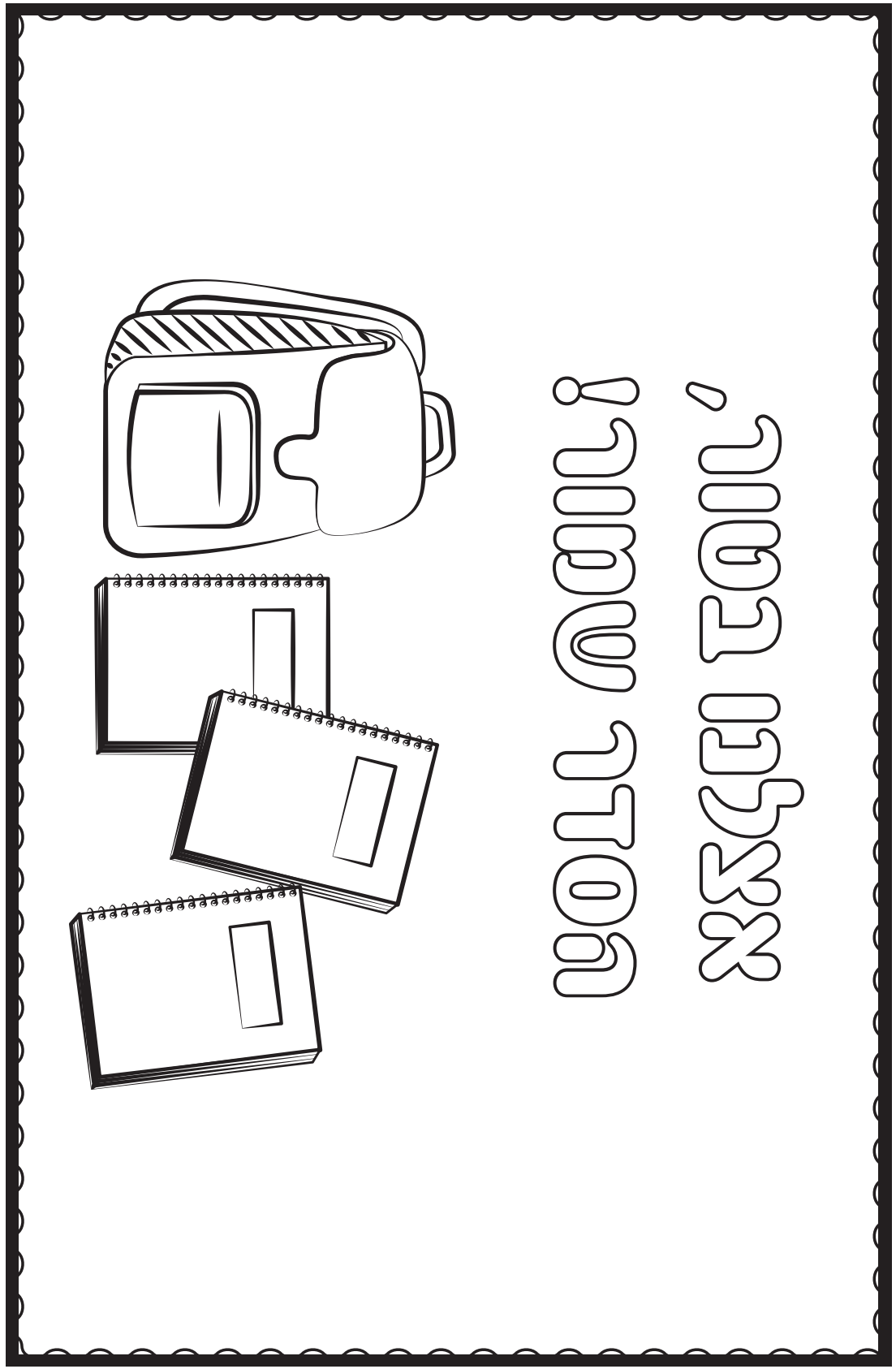

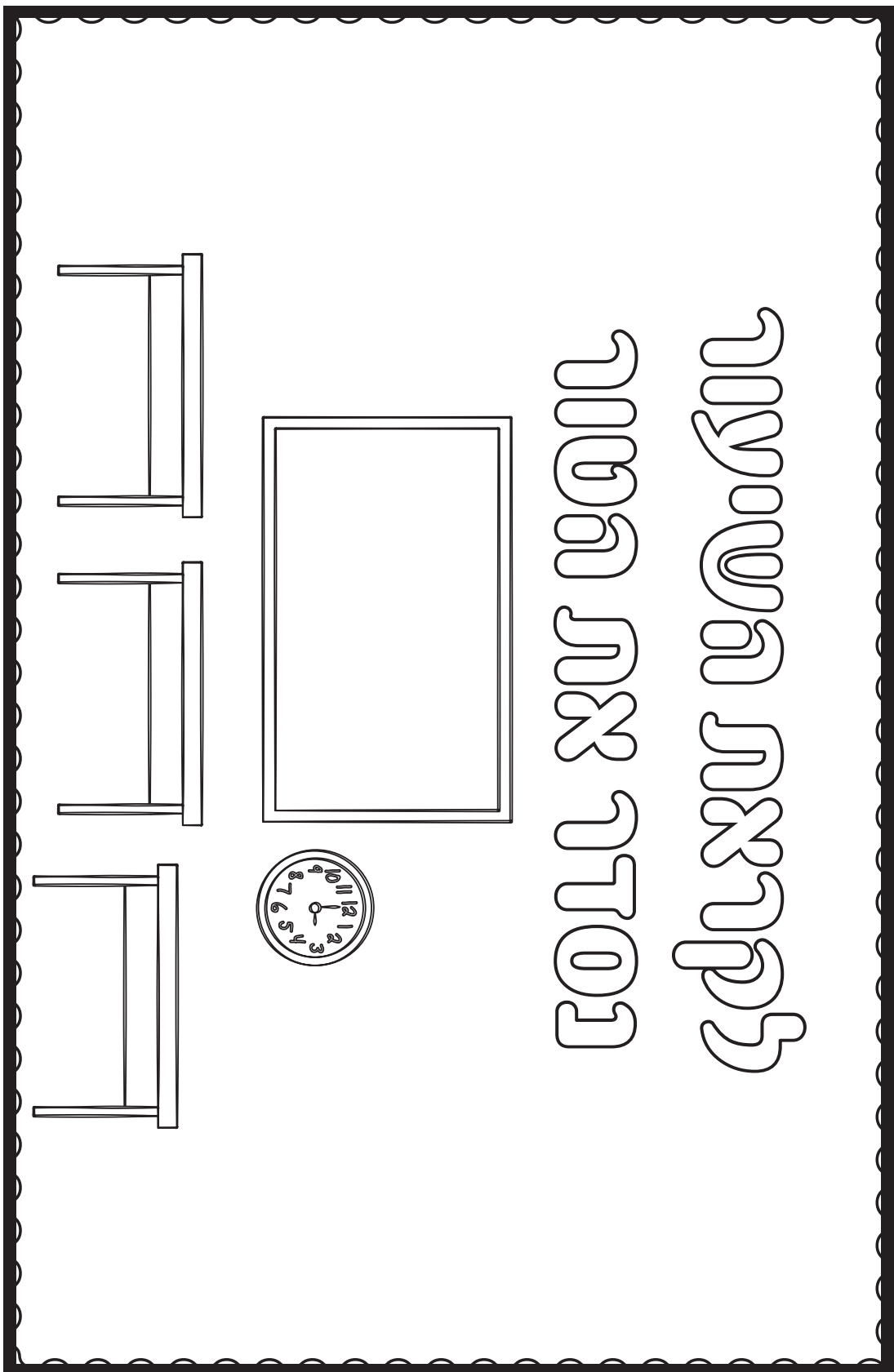
עזרים למורה: מעגל החיים הכיתתי - שיתוף והשתתפות

תפקיד לכל תלמיד

כל תלמיד למלא את תפקידו מקפיד

היום

שמות התורנים

טור ג'

טור א'

טור ד'

טור ב'

כאן יש להדביק את הכיס
של התוכנית של התורן
המופיע בעמוד הבא
(לכיס זה יש להכניס את לוח
המשימות של התורן)

כאן יש להדביק את
הכיס של התגיות
לתורנים
המופיע בעמוד הבא
(לכיס זה יש להכניס
את התגיות לתורנים)

כאן יש להדביק
את הכיס של שמות
ילדי הכיתה המופיע
בעמוד הבא
(לכיס זה יש להכניס
את הכרטיסים של
שמות ילדי הכיתה)

כאן יש להדביק את
הכיס של ימי השבוע
המופיע בעמוד הבא
(לכיס זה יש להכניס
את כרטיסי ימות
השבוע)

התוכנית של התורן

לוח משימות

כיסאות

אחראי ללודא, שהכיסאות של הילדים בטור ניצבים בצורה מסודרת לאחר היציאה להפסקה, ומורמים על גבי השולחנות בסוף יום הלימודים.

שולחנות

אחראי ללודא, שהציוד האישי (קלמרים, ספרי לימוד, בקבוקי שתייה ועוד) מונחים על שולחנות הילדים בטור בצורה מאורגנת ומסודרת.

פסולת

אחראי ללודא, ששולחנות הילדים בטור נקיים מפסולת כמו: נורי ניירות, חידודי עפרונות, שקיות אוכל, קליפות פרי ופירורי מזון.

רכוש משותף

אחראי ללודא, שהילדים בטור מקפידים לשמור על שלמות הרכוש המשותף, על הסדר שלו ועל ניקיונו (שולחן, כיסא, ציוד לימודי ועוד).

חפצים אישיים

אחראי ללודא, שהחפצים האישיים של הבנות בטור (ילקוטים, מעילים, מטריות ועוד) מונחים או תלויים בכיתה במקומות שנקבעו.

ארוחת עשר

אחראי ללודא, שהילדים בטור שומרים על כללי הארוחה: נטילת ידיים, שימוש במפית ובמגבת, ישיבה ליד שולחן, איסוף פסולת הארוחה ועוד.

התוכנית של התורן

לוח משימות

התוכנית של התורן

לוח משימות

כיסאות

אחראי ללודא, שהכיסאות של הילדים בטור ניצבים בצורה מסודרת לאחר היציאה להפסקה, ומורמים על גבי השולחנות בסוף יום הלימודים.

שולחנות

אחראי ללודא, שהציוד האישי (קלמרים, ספרי לימוד, בקבוקי שתייה ועוד) מונחים על שולחנות הילדים בטור בצורה מאורגנת ומסודרת.

פסולת

אחראי ללודא, ששולחנות הילדים בטור נקיים מפסולת כמו: נורי ניירות, חידודי עפרונות, שקיות אוכל, קליפות פרי ופירורי מזון.

רכוש משותף

אחראי ללודא, שהילדים בטור מקפידים לשמור על שלמות הרכוש המשותף, על הסדר שלו ועל ניקיונו (שולחן, כיסא, ציוד לימודי ועוד).

חפצים אישיים

אחראי ללודא, שהחפצים האישיים של הבנות בטור (ילקוטים, מעילים, מטריות ועוד) מונחים או תלויים בכיתה במקומות שנקבעו.

ארוחת עשר

אחראי ללודא, שהילדים בטור שומרים על כללי הארוחה: נטילת ידיים, שימוש במפית ובמגבת, ישיבה ליד שולחן, איסוף פסולת הארוחה ועוד.

התוכנית של התורן

לוח משימות

כיסאות

אחראי ללודא, שהכיסאות של הילדים בטור ניצבים בצורה מסודרת לאחר היציאה להפסקה, ומורמים על גבי השולחנות בסוף יום הלימודים.

שולחנות

אחראי ללודא, שהציוד האישי (קלמרים, ספרי לימוד, בקבוקי שתייה ועוד) מונחים על שולחנות הילדים בטור בצורה מאורגנת ומסודרת.

פסולת

אחראי ללודא, ששולחנות הילדים בטור נקיים מפסולת כמו: נורי ניירות, חידודי עפרונות, שקיות אוכל, קליפות פרי ופירורי מזון.

רכוש משותף

אחראי ללודא, שהילדים בטור מקפידים לשמור על שלמות הרכוש המשותף, על הסדר שלו ועל ניקיונו (שולחן, כיסא, ציוד לימודי ועוד).

חפצים אישיים

אחראי ללודא, שהחפצים האישיים של הבנות בטור (ילקוטים, מעילים, מטריות ועוד) מונחים או תלויים בכיתה במקומות שנקבעו.

ארוחת עשר

אחראי ללודא, שהילדים בטור שומרים על כללי הארוחה: נטילת ידיים, שימוש במפית ובמגבת, ישיבה ליד שולחן, איסוף פסולת הארוחה ועוד.

ימי השבוע

שמות התלמידים

תגים לתורנים

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי
-------	-----	-------	-------	-------	------

כרטיסים למילוי של שמות התלמידים

תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד
תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד	תורן כל תלמיד למלא את התפקיד מקפיד

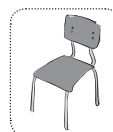

התוכנית של התורן

לוח משימות

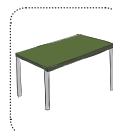
כיסאות

אחראי לוודא, שהכיסאות של הילדים בטור ניצבים בצורה מסודרת לאחר היציאה להפסקה, ומורמים על גבי השולחנות בסוף יום הלימודים.

שולחנות

אחראי לוודא, שהציוד האישי (קלמרים, ספרי לימוד, בקבוקי שתייה ועוד) מונחים על שולחנות הילדים בטור בצורה מאורגנת ומסודרת.

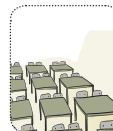
פסולת

אחראי לוודא, ששולחנות הילדים בטור נקיים מפסולת כמו: גזרי ניירות, חידודי עפרונות, שקיות אוכל, קליפות פרי ופירורי מזון.

רכוש משותף

אחראי לוודא, שהילדים בטור מקפידים לשמור על שלמות הרכוש המשותף, על הסדר שלו ועל ניקיונו (שולחן, כיסא, ציוד לימודי ועוד).

חפצים אישיים

אחראית לוודא, שהחפצים האישיים של הבנות בטור (ילקוטים, מעילים, מטריות ועוד) מונחים או תלויים בכיתה במקומות שנקבעו.

ארוחת עשר

אחראי לוודא, שהילדים בטור שומרים על כללי הארוחה: נטילת ידיים, שימוש במפית ובמגבת, ישיבה ליד שולחן, איסוף פסולת הארוחה ועוד.

